

P6_TA(2005)0003

Mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustus *II**

Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsiooni nõukogu ühise seisukoha kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi vastuvõtmiseks, millega muudetakse nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (16182/2/2003 – C6-0112/2004 – 2002/0124(COD))

(Kaasotsustamismenetlus: teine lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu ühist seisukohta (16182/2/2003 – C6-0112/2004);
 - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta¹ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud Euroopa Komisjoni ettepaneku (KOM(2002)0244)² küsimuses;
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2;
 - võttes arvesse oma kodukorra artiklit 62;
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni soovitus teiseks lugemiseks (A6-0073/2004);
1. kiidab ühise seisukoha muudetud kujul heaks;
 2. teeb oma presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja Euroopa Komisjonile.

¹ ELT C 82 E, 1.4.2004, lk 297.

² EÜT C 227 E, 24.9.2002, lk 387.

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud teisel lugemisel 12. jaanuaril 2005

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu *direktiiv 2005/.../EÜ*, millega muudetakse mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevaid nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/26/EÜ

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõike 2 esimest ja kolmandat lauset, artiklit 55 ja artikli 95 lõiget 1,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut¹,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust²,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras³,

ning arvestades, et:

- (1) Mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustusel (liikluskindlustus) on Euroopa kodanike jaoks eriline tähtsus, sõltumata sellest, kas nad on kindlustusvõtjad või õnnetuses kannatanud. Liikluskindlustus pakub suurt huvi ka kindlustusseltsidele, kuna see moodustab olulise osa ühenduse kahjukindlustustegevusest. Liikluskindlustus mõjutab ka isikute ja sõidukite vaba liikumist. Seega peaks finantsteenuste valdkonnas olema ühenduse tegevuse põhieesmärgiks liikluskindlustuse ühise kindlustusturu tugevdamine ja konsolideerimine.

¹ EÜT C 227 E, 24.9.2002, lk 387.

² ELT C 95, 23.4.2003, lk 45.

³ 22. oktoobri 2003. aasta Euroopa Parlamendi *seisukoht (ELT C 82 E, 1.4.2004, lk 297)*, 26. aprilli 2004. aasta nõukogu ühine *seisukoht* (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja Euroopa Parlamendi 12. jaanuari 2005. aasta *seisukoht*.

- (2) Äärmiselt märkimisväärseid edusamme selles suunas on tehtud 24. aprilli 1972. aasta nõukogu direktiiviga 72/166/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta¹, 30. detsembri 1983. aasta nõukogu teise direktiiviga 84/5/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta², 14. mai 1990. aasta nõukogu kolmanda direktiiviga 90/232/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta³ ja 16. mai 2000. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (neljas liikluskindlustuse direktiiv)⁴.
- (3) Ühenduse liikluskindlustuse süsteemi tuleb kaasajastada ja täiendada. Seda vajadust on kinnitanud konsulteerimine tööstuse, tarbijate ja kannatanute ühendustega.
- (4) Direktiivi 72/166/EMÜ sätete võimaliku väärtõlgendamise vältimiseks ja ajutise registreerimismärgiga sõidukite kindlustuskaitse saamise kergendamiseks peaks sõiduki põhiasukoha territooriumi määratlus viitama selle riigi territooriumile, mille registreerimismärki sõiduk kannab, sõltumata sellest, kas selline registreerimismärk on alaline või ajutine.

¹ EÜT L 103, 2.5.1972, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 84/5/EMÜ. (OJ L 8, 11.1.1984, lk 17).

² EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 90/232/EMÜ. (OJ L 129, 19.5.1990, lk 33).

³ EÜT L 129, 19.5.1990, lk 33.

⁴ EÜT L 181, 20.7.2000, lk 65.

- (5) Vastavalt direktiivile 72/166/EMÜ käsitletakse võltsitud või ebaseaduslike registreerimismärkidega sõidukeid sõidukitena, mille põhiasukohaks on selle liikmesriigi territoorium, kes andis välja algse registreerimismärgi. Nimetatud reegel tähendab sageli, et liikluskindlustuse rahvuslikud bürood on kohustatud tegelema selliste liiklusõnnetuste majanduslike tagajärgedega, mis ei ole seotud liikmesriigiga, kus kindlustusbüroo asutatud on. Muutmata üldist kriteeriumit, mille kohaselt registreerimismärk määrab sõiduki põhiasukoha territooriumi, tuleks kehtestada erireegel sellise olukorra jaoks, kus registreerimismärgita või sõidukile mitte vastava või enam mitte vastava registreerimismärgiga sõiduk põhjustab liiklusõnnetuse. Sellisel juhul ja ainuüksi vaidluse lahendamise eesmärgil peaks territoorium, kus on sõiduki põhiasukoht, olema territoorium, kus õnnetus aset leidis.
- (6) Direktiivis 72/166/EMÜ sisalduva mõiste “pisteline kontroll” tõlgendamise ja kohaldamise hõlbustamiseks tuleks selgitada asjakohast sätet. Liikluskindlustuse süstemaatiliste kontrollide keeldu peaks kohaldatama sõidukitele, mille põhiasukoht on mõne teise liikmesriigi territooriumil, ning sõidukitele, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil, kuid mis sisenevad mõne teise liikmesriigi territooriumilt. *Lubata tuleks* vaid mittesüstemaatilised ja mittediskrimineerivad kontrollimised, mille eesmärgiks ei ole üksnes kindlustuse olemasolu kindlaks tegemine.

- (7) Direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punkt a lubab liikmesriigil teha erandit üldisest kindlustuskohustusest sõidukite suhtes, mis kuuluvad teatavatele avalik-õiguslikele või eraõiguslikele juriidilistele või füüsilistele isikutele. Selliste sõidukite põhjustatud liiklusõnnetuste korral peab erandit tegev liikmesriik määrama asutuse või organi hüvitise andmiseks mõnes teises liikmesriigis põhjustatud õnnetustes kannatanutele. Eespool nimetatud artiklit tuleb muuta, et tagada nõuetekohane hüvitise *maksmine* mitte ainult nimetatud sõidukite välismaal põhjustatud liiklusõnnetuses kannatanutele, vaid ka nendes õnnetustes kannatanutele, mis toimusid samas liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht, vaatamata sellele, kas kannatanud elavad selle riigi territooriumil või mitte. Lisaks sellele peaks liikmesriik tagama, et kohustuslikust kindlustusest vabastatud isikute ning *selliste* sõidukite põhjustatud liiklusõnnetustes kannatanutele hüvitise andmise eest vastutavate asutuste või organite loetelu edastatakse komisjonile avaldamiseks.

- (8) Direktiivi 72/166/EMÜ artikli 4 punkt b lubab liikmesriigil teha erandit üldisest kindlustuskohustusest teatavat liiki sõidukite suhtes või teatavat erimärki kandvate sõidukite suhtes. Sellisel juhul on teistel liikmesriikidel lubatud nende territooriumile sisenemisel nõuda kehtivat rohelist kaarti või piirikindlustuslepingut, et tagada nende territooriumil nimetatud sõidukite põhjustatud võimalikes liiklusõnnetustes kannatanutele hüvitise *maksmine*. Kuna aga ühendusesiseste piirikontrollide kaotamine ei võimalda tagada, et piiri ületavad sõidukid on kindlustatud, ei saa enam tagada välismaal põhjustatud liiklusõnnetustes kannatanutele hüvitise andmist. Lisaks sellele tuleb tagada nõuetekohane hüvitise andmine mitte ainult nimetatud sõidukite välismaal põhjustatud liiklusõnnetustes kannatanutele, vaid ka nendes õnnetustes kannatanutele, mis toimusid samas liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht. Selleks peaksid liikmesriigid kohtlema nende sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanuid samal viisil kui kindlustamata sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanuid. Direktiivi 84/5/EMÜ kohaselt peaks kindlustamata sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanutele andma hüvitist selle liikmesriigi hüvitusorgan, kus õnnetus aset leidis. Erandit kasutavate sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanutele hüvitise maksmise korral peaks hüvitusorgan esitama nõude selle liikmesriigi asutusele, kus on sõiduki põhiasukoht. Viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva peaks komisjon vajadusel esitama ettepanekud käesoleva erandi asendamise või kehtetuks tunnistamise kohta, pidades silmas erandi rakendamisel ja kohaldamisel omandatud kogemust. Samuti tuleks välja jätta direktiivi 2000/26/EÜ vastav säte.

- (9) Liikluskindlustuse direktiivide kohaldamisala selgitamiseks kooskõlas asutamislepingu artikliga 299 tuleks direktiivi 72/166/EMÜ artiklis 6 ja artikli 7 lõikes 1 välja jätta viide liikmesriikide väljaspool Euroopat asuvalle territooriumile.
- (10) Liikmesriikide kohustus tagada kindlustuskaitse vähemalt teatavate miinimumsummade puhul on oluliseks teguriks kannatanute kaitse tagamisel. Direktiivis 84/5/EMÜ sätestatud miinimumsummasid peaks ajakohastama mitte ainult inflatsiooni arvessevõtmise eesmärgil, vaid neid tuleks ka tegelikkuses suurendada, et parandada kannatanute kaitset. ***Isikukahju puhul tuleb kindlustuskaitse miinimumsummad arvestada nii, et need hüvitaksid täielikult ja õiglaselt kõigi õnnetustes raskelt vigastada saanud kannatanute kahjud, arvestades samas, et mitme kannatanuga õnnetusi esineb harva ning selliste õnnetuste arv, kus üheaegselt saab raskelt vigastada mitu kannatanut, on väike. Kindlustuskaitse miinimumsumma 1 000 000 eurot kannatanu kohta või 5 000 000 eurot nõude kohta, olenemata kannatanute arvust, on põhjendatud ja asjakohane.*** Nimetatud miinimumsummade kehtestamise hõlbustamiseks tuleks kehtestada viieaastane üleminekuperiood alates käesoleva direktiivi rakendamise kuupäevast. Liikmesriigid peaksid summasid suurendama rakendamise kuupäevale järgneva 30 kuu jooksul vähemalt pooleni lõplikust tasemest.
- (11) Selleks, et vältida kindlustuskaitse miinimumsumma vähenemist aja jooksul, tuleks sätestada perioodilise läbivaatamise klausel, kasutades võrdlusalusena vastavalt 23. oktoobri 1995. aasta nõukogu määrusele nr (EÜ) 2494/95 ühtlustatud tarbijahinnaindeksite kohta¹ Eurostati avaldatavat Euroopa tarbijahinnaindeksit (ETHI). Sellist läbivaatamist reguleeriv menetluskord tuleb sätestada.

¹ EÜT L 257, 27.10.1995, lk 1. Määrust on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

- (12) Direktiiv 84/5/EMÜ, mille kohaselt liikmesriigid võivad pettuse vältimiseks piirata või välistada tundmatuks jäänud sõiduki põhjustatud varakahju korral hüvitusorgani makseid, võib mõningatel juhtudel takistada kannatanutele õiguspärase hüvitise maksmist. Võimalust piirata või välistada hüvitist põhjusel, et sõiduk jäi tundmatuks, ei peaks saama kohaldada, kui organ on maksnud hüvitist tõsiste kehavigastuste eest mõnele samas õnnetuses kannatanule, milles varakahju tekitati. Liikmesriigid võivad ette näha omavastutuse, mille eest varakahju kannatanu võib vastutav olla, nimetatud direktiivis sätestatud piirini. Tingimused, mille alusel saab isikukahju tõsiseks pidada, tuleks määratleda selle liikmesriigi, kus õnnetus aset leidis, siseriiklike õigusaktide või haldussätetega. Nende tingimuste kehtestamisel võib liikmesriik muu hulgas arvesse võtta, kas vigastus nõudis haiglaravi.
- (13) Praegu võimaldab direktiiv 84/5/EMÜ liikmesriikidel kindlustamata sõidukite tekitatud varakahju korral ette näha kannatanu omavastutuse kindla ülemmäära piires. Selline võimalus vähendab kannatanute kaitset ning teeb vahet nendes ja muudes õnnetustes kannatanute vahel. Seega ei tohiks seda enam lubada.

- (14) Muuta tuleks 22. juuni 1988. aasta teist nõukogu direktiivi 88/357/EMÜ otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks¹, et võimaldada kindlustusseltside filiaalidel muutada liikluskindlustusega seotud tegevusi hõlmavateks esindusteks, mis juba toimib muude kindlustusteenuste kui liikluskindlustuse valdkonnas.
- (15) Kehtivate õigusaktidega tehtud olulisemaks saavutuseks on kindlustuskaitse laienemine igale kaassõitjale sõidukis. See eesmärk oleks ohustatud, kui siseriiklikes õigusaktides või kindlustuslepingus sisalduks lepingutingimus, mis jätaks kindlustuskaitse alt välja kaassõitjad, kes teadsid või oleksid pidanud teadma, et sõidukijuht oli õnnetuse ajal alkoholi või mõne muu joovastava aine mõju all. Kaassõitja ei ole tavaliselt võimeline õigesti hindama juhi joobeastet. Eesmärki takistada inimesi joovastavate ainete mõju all sõitmast ei saavutata, jättes mootorsõidukiõnnetustes kannatanud kaasreisijad kindlustuskaitse alt välja. Asjaolu, et kohustuslik liikluskindlustus hõlmab *selliseid* kaassõitjaid, ei otsusta ette nende võimalikku kohaldatavate siseriiklike õigusaktide järgset vastutust ega kahjutasu suurust konkreetse õnnetuse korral.

¹ EÜT L 172, 4.7.1988, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2000/26/EÜ.

- (16) Kehavigastused ja varakahju, mis on tekitatud jalakäijatele, jalgratturitele ja muudele *sellistele* mootorita liiklejatele, kes on tavaliselt õnnetuse nõrgimaks osapooleks, peaksid olema kaetud õnnetusse sattunud sõiduki kohustusliku kindlustusega, millega neil on õigus siseriikliku *eraõiguse* kohasele hüvitisele. Nimetatud säte ei määratle siseriiklike õigusaktide järgset tsiviilvastutust ega kahjutasu suurust konkreetse õnnetuse korral.
- (17) Mõned kindlustusseltsid lisavad kindlustuspoliisidesse klauslid, mille kohaselt leping tühistatakse, kui sõiduk asub ettenähtud ajavahemikust kauem väljaspool registreerimisriiki. Nimetatud tegevus on vastuolus direktiivis 90/232/EMÜ sätestatud põhimõttega, mille kohaselt kohustuslik liikluskindlustus peaks ühtse kindlustusmaksega katma kogu ühenduse territooriumi. Seega tuleks täpsustada, et kindlustuskaitse peab kehtima kogu lepingu kehtivusaja jooksul sõltumata sellest, kas sõiduk asub teatud ajavahemiku vältel teises liikmesriigis, ilma et see piiraks liikmesriikide siseriiklike õigusaktide kohaseid sõidukite registreerimise kohustusi.
- (18) Meetmeid tuleb võtta ühest liikmesriigist teise imporditud sõidukite kindlustuskaitse saamise lihtsustamiseks, vaatamata sellele, et sõiduk ei ole veel sihtliikmesriigis registreeritud. **Võimaldada** tuleks ajutine erand üldisest riski asukohaliikmesriiki määravast reeglist. 30-päevase ajavahemiku jooksul sõiduki kättetoimetamise, ostjale kättesaadavaks tegemise või lähetamise kuupäevast alates peaks sihtliikmesriiki käsitlema riski asukohaliikmesriigina.

- (19) *Iga uut liikluskindlustuslepingut teise kindlustusandjaga sõlmida sooviv isik peaks suutma anda põhjendusi oma endise lepingu kohase õnnetuste ning nõuete registri kohta. Kindlustusvõtjal peaks olema õigus igal ajal taotleda nõudeid või nende puudumist käsitlevat aruannet kindlustuslepinguga kaetud sõiduki või sõidukite kohta vähemalt lepingulisele suhtele eelneva viie aasta kohta. Kindlustusselts või mis tahes organ, mis on liikmesriigi poolt määratud kohustuslikku kindlustust sõlmima või nimetatud aruandeid koostama, peaks kindlustusvõtjale sellise aruande väljastama viieteistkümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist.*
- (20) Mootorsõidukiõnnetustes kannatanute kaitse tagamiseks ei tohiks liikmesriigid lubada kindlustusseltsidel toetuda liigselt kannatanu omavastutusele.
- (21) Õigus tugineda kindlustuslepingule ja otse kindlustusseltsi vastu nõudeid esitada on mis tahes mootorsõidukiõnnetuses kannatanu kaitse seisukohalt äärmiselt oluline. Direktiiviga 2000/26/EÜ antakse sellistes õnnetustes, mis juhtuvad liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik, ja mille põhjustab mõnes liikmesriigis kindlustatud ning seal põhiasukohta omavate sõidukite kasutamine, kannatanutele vahetu nõudeõigus kindlustusseltsi vastu, kes kindlustab vastutava isiku tsiviilvastutuse. Nõuete tõhusa ja kiire rahuldamise hõlbustamiseks ning võimaluse korral kulukate kohtumenetluste vältimiseks tuleks seda õigust laiendada mis tahes mootorsõidukiõnnetuses kannatanutele.

- (22) Mootorsõidukiõnnetuses kannatanute kaitse parandamiseks tuleks direktiivis 2000/26/EÜ ettenähtud “põhjendatud pakkumise” menetlust laiendada mis tahes tüüpi mootorsõidukiõnnetustele. Sama menetlust peaks kohaldatama *vajalike muudatustega*, kui õnnetusega seotud nõuded lahendab direktiivis 72/166/EMÜ sätestatud liikluskindlustuse rahvuslike büroode süsteem.
- (23) Kannatanul hüvitise nõudmise kergendamiseks ei peaks kooskõlas direktiiviga 2000/26/EÜ rajatud teabekeskused piirduma ainult nimetatud direktiiviga hõlmatud õnnetuste kohta teabe andmisega, vaid peaksid olema võimelised andma samalaadset teavet mis tahes mootorsõidukiõnnetuste kohta.
- (24) ***Vastavalt artikli 11 lõike 2 koostoimele nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades¹ artikli 9 lõike 1 punktiga b võivad kannatanud osapooled algselt kohtumenetluse tsiviilvastutuskindlustuse pakkuja vastu liikmesriigis, kus on nende alaline elu- või asukoht.***
- (25) Kuna direktiiv 2000/26/EÜ võeti vastu enne määruse (EÜ) nr 44/2001 vastu võtmist, mis asendas mitmete liikmesriikide jaoks 27. septembri 1968. aasta Brüsseli konventsiooni samade küsimuste kohta, tuleks viidet sellele konventsioonile nimetatud direktiivis vastavalt kohandada.
- (26) Seetõttu tuleks direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ, 90/232/EMÜ ja direktiivi 2000/26/EÜ vastavalt muuta.

¹ EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1
Direktiivi 72/166/EMÜ muudatused

Direktiivi 72/166/EMÜ muudetakse järgmiselt:

- 1) artiklis 1 muudetakse punkti 4 järgmiselt:
 - a) esimene taane asendatakse järgmisega:

"— selle riigi territoorium, kus sõiduk on registreeritud, sõltumata sellest, kas registreerimismärk on alaline või ajutine või,"
 - b) lisatakse järgmine taane:

"— kui sõidukil ei ole registreerimismärki või tal on mitte vastav või enam mitte vastav registreerimismärk ning sõiduk on sattunud liiklusõnnetusse, siis selle riigi territoorium, kus õnnetus aset leidis, nõude lahendamise eesmärgil käesoleva direktiivi artikli 2 lõike 2 esimese taandega või 30. detsembri 1983. aasta mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist käsitleva nõukogu teise direktiivi 84/5/EMÜ* artikli 1 lõikega 4 ettenähtud viisil.

* EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17."

2) artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Liikmesriigid hoiduvad tsiviilvastutuskindlustuse kontrollimisest sõidukite puhul, mille põhiasukoht on teise liikmesriigi territooriumil, ning sõidukite puhul, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil ja mis sisenevad nende territooriumile teise liikmesriigi territooriumilt. Liikmesriigid võivad siiski läbi viia mittesüstemaatilisi ja mittediskrimineerivad kontrollimisi, mille eesmärgiks ei ole üksnes kindlustuse olemasolu kindlaks tegemine."

3) artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) punkti a) teises lõigus:

i) asendatakse esimene lause järgmisega:

"Liikmesriik, kes teeb sellise erandi, võtab vajalikud meetmed tagamaks, et tema territooriumil ja teise liikmesriigi territooriumil sellistele isikutele kuuluvate sõidukite tekitatud kahju eest makstakse hüvitist."

ii) asendatakse viimane lause järgmisega:

"Kõnealune riik edastab kohustuslikust kindlustusest vabastatud isikute ning hüvitise maksmise eest vastutavate asutuste või organite loetelu komisjonile. Komisjon avaldab nimetatud loetelu."

b) punktis b) asendatakse teine lõik järgmisega:

"Sellisel juhul tagab liikmesriik, et käesoleva punkti esimeses lõigus nimetatud sõidukeid koheldakse samal viisil kui sõidukeid, mille puhul ei ole artikli 3 lõikes 1 sätestatud kindlustuskohustus täidetud. Selle liikmesriigi hüvitusorgan, kus õnnetus aset leidis, esitab seejärel nõude direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikes 4 ettenähtud garantiifondi vastu liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht.

Viie aasta möödumisel kuupäevast, millal jõustub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/.../EÜ⁺, millega muudetakse nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse kohta*, esitavad liikmesriigid komisjonile aruande käesoleva punkti tegeliku rakendamise kohta. Komisjon esitab pärast nimetatud aruannetega tutvumist vajadusel ettepanekud käesoleva erandi asendamiseks või tühistamiseks.

* ELT L..."

4) artiklis 6 ja artikli 7 lõikes 1 jäetakse välja sõnad "või liikmesriigi väljaspool Euroopat asuval territooriumil".

⁺ Lisada käesoleva direktiivi number.

Artikkel 2
Direktiivi 84/5/EMÜ muudatused

Direktiivi 84/5/EMÜ artikkel 1 asendatakse järgmisega:

"Artikkel 1

1. Direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 1 nimetatud kindlustus peab kohustuslikus korras katma nii varakahju kui ka isikukahju.
2. Ilma et see piiraks võimalike liikmesriikides sätestatud suuremate tagatiste kohaldamist, peab iga liikmesriik nõudma, et kindlustus oleks kohustuslik vähemalt järgmiste summade puhul:
 - a) isikukahju puhul *kindlustuskaitse miinimumsumma* 1 000 000 eurot kannatanu kohta *või* 5 000 000 eurot ühe nõude kohta olenemata kannatanute arvust;
 - b) varakahju puhul 1 000 000 eurot nõude kohta olenemata kannatanute arvust.

Liikmesriigid võivad vajadusel kehtestada kuni viieaastase üleminekuperioodi alates kuupäevast, millal hakatakse rakendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/.../EÜ⁺, millega muudetakse nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse kohta*, mille jooksul kohandatakse kindlustuskaitse miinimumsummad käesolevas lõikes nõutud summani.

Liikmesriigid, kes sellise üleminekuperioodi kehtestavad, teavitavad sellest komisjoni ja märgivad ära üleminekuperioodi kestuse.

30 kuu jooksul alates direktiivi 2005/.../EÜ⁺ rakendamise kuupäevast suurendavad liikmesriigid tagatise vähemalt pooleni käesolevas lõikes ettenähtud tasemetest.

3. ***Iga viia aasta järel pärast direktiivi 2005/.../EÜ jõustumist või iga lõikes 2 osutatud üleminekuperioodi lõppu vaadatakse nimetatud lõikes osutatud summad üle, tehes seda kooskõlas Euroopa tarbijahinnaindeksiga (ETHI), mis on sätestatud nõukogu 23. oktoobri 1995. aasta määruses (EÜ) nr 2494/95** ühtlustatud tarbijahinnaindeksite kohta.***

Summad kohandatakse automaatselt. Selliseid summasid suurendatakse ETHI protsentuaalse muutuse võrra vastaval ajavahemikul, see tähendab läbivaatamisele vahetult eelneval viiel aastal, ning ümardatakse lähima 10 000 euron.

Komisjon teatab kohandatud summad Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning tagab nende avaldamise Euroopa Liidu Teatajas.

⁺ Lisada käesoleva direktiivi number.

⁺ Lisada käesoleva direktiivi number.

4. Iga liikmesriik loob organi või annab volitused mõnele organile, kelle ülesandeks on maksta vähemalt kindlustuskohustuse piires hüvitist varakahju või isikukahju eest, mille on põhjustanud tundmatuks jäänud sõiduk või sõiduk, mille puhul ei ole lõikes 1 sätestatud kindlustuskohustus täidetud.

Esimene lõik ei piira liikmesriikide õigust pidada organi makstavat hüvitist subsidiaarseks või mittesubidiaarseks ega õigust sätestada nõuete lahendamine organi ja õnnetuse põhjustanud isiku või isikute ja muude kindlustusandjate või sotsiaalkindlustusorganite vahel, kes peavad kannatanule seoses sama õnnetusjuhtumiga hüvitist maksuma. Liikmesriigid ei või organil siiski lubada, et hüvitise maksmise tingimus oleks see, kas kannatanu suudab tõendada, et vastutav isik ei suuda hüvitist maksta või keeldub seda tegemast.

5. Kannatanu võib igal juhul pöörduda otse kõnealuse organi poole, kes on pärast kannatanult nõutud teabe saamist kohustatud andma talle põhjendatud vastuse võimaliku hüvitise maksmise kohta.

Liikmesriigid võivad vabastada kõnealuse organi hüvitise maksmisest, kui tegemist on isikutega, kes sisenesid kahju tekitanud sõidukisse vabatahtlikult ja organ suudab tõestada, et need isikud teadsid, et sõiduk oli kindlustamata.

6. Liikmesriigid võivad piirata organi poolt makstavat hüvitist või vabastada ta selle maksmisest, kui varakahju on tekitanud tundmatuks jäänud sõiduk.

Kui organ on maksnud hüvitist tõsise isikukahju eest samas õnnetuses kannatanule, milles tundmatuks jäänud sõiduk tekitas varakahju, ei või liikmesriigid siiski vältida varakahju eest hüvitise maksmist põhjusel, et sõiduk jäi tundmatuks. Sellest olenemata võivad liikmesriigid nimetatud varakahju puhul ette näha kuni 500 euro suuruse kannatanu omavastutuse.

Tingimused, mille alusel saab isikukahju tõsiseks pidada, määratletakse kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktide või haldussätetega, kus õnnetus aset leidis. Sellega seoses võib liikmesriik muu hulgas arvesse võtta seda, kas vigastus nõudis haiglaravi.

7. Iga liikmesriik kohaldab organi poolse hüvitise maksmise suhtes oma õigusnorme, ilma et see piiraks ühtegi teist kannatanule soodsamat tava.

* ELT L, lk...

** EÜT L 257, 27.10.1995, lk 1. Määrust on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1)."

Artikkel 3
Direktiivi 88/357/EMÜ muudatused

Direktiivi 88/357/EMÜ artikli 12a lõike 4 neljanda lõigu teine lause jäetakse välja.

Artikkel 4
Direktiivi 90/232/EMÜ muudatused

Direktiivi 90/232/EMÜ muudetakse järgmiselt:

- 1) artiklis 1 lisatakse esimese ja teise lõike vahele järgmine lõik:

“Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et iga kindlustuspoliisis sisalduv õigusnorm või lepinguline tingimus, mis jätab kindlustuskaitse alt välja kaassõitja põhjendusel, et ta teadis või oleks pidanud teadma, et sõidukijuht oli õnnetuse ajal alkoholi või mingi muu joovastava aine mõju all, loetakse sellise kaassõitja nõude suhtes kehtetuks.”

2) lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 1a

Direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud kindlustus katab isiku- ja varakahju, mis on tekitatud jalakäijatele, jalgratturitele ja muudele mootorita liiklejatele, kellel on kooskõlas siseriikliku tsiviilõigusega õigus hüvitisele õnnetuse tulemusena, milles osales mootorsõiduk. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira tsiviilvastutust ega hüvitise suurust."

3) artiklis 2 asendatakse esimene taane järgmisega:

"— katavad ühtse kindlustusmaks põhjal ja lepingu kehtivusaja vältel kogu ühenduse territooriumi, kaasa arvatud mis tahes ajavahemikul, kui sõiduk asub lepingu kehtivusaja vältel teises liikmesriigis; ja"

4) lisatakse järgmised artiklid:

"Artikkel 4a

1. Erandina direktiivi 88/357/EMÜ * artikli 2 punkti d teisest taandest, kui sõiduk on **toimetatud** teisest liikmesriigist, käsitletakse riski asukohaliikmesriiki sihtliikmesriigina kohe, **kui ostja on sõiduki tarne vastuvõtnud** 30 päeva jooksul olenemata sellest, et sõiduk ei ole veel ametlikult sihtliikmesriigis registreeritud.
2. Juhul kui sõiduk satub liiklusõnnetusse käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud ajavahemiku jooksul, ja kui ta pole veel kindlustatud, vastutab sihtliikmesriigi direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikes 4 osutatud organ nimetatud direktiivi artiklis 1 käsitletud hüvitise eest.

Artikkel 4b

Liikmesriigid tagavad kindlustusvõtjale õiguse igal ajal taotleda kolmandate osapoolte vastutusnõudeid või nende puudumist käsitlevat aruannet kindlustuslepinguga kaetud sõiduki või sõidukite kohta vähemalt lepingulisele suhtele eelneva viie aasta jooksul. Kindlustusselts või organ, mis on liikmesriigi poolt määratud kohustuslikku kindlustust sõlmima või nimetatud aruandeid koostama, väljastab kindlustusvõtjale sellise aruande viieteistkümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist.

Artikkel 4c

Kindlustusseltsid ei toetu direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud kindlustuse osas kannatanu omavastutusele.

Artikkel 4d

Liikmesriigid tagavad, et direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud kindlustusega kaetud sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanutel on vahetu nõudeõigus kindlustusseltsi vastu, kes kindlustab vastutava isiku tsiviilvastutuse.

Artikkel 4e

Liikmesriigid kehtestavad direktiivi 2000/26/EÜ ** artikli 4 lõikes 6 sätestatud korra vaidluste lahendamiseks, mis tulenevad direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud kindlustusega kaetud sõiduki põhjustatud mis tahes õnnetusjuhtumist.

Õnnetusjuhtumite puhul, millega seotud nõuded lahendab direktiivi 72/166/EMÜ artikli 2 lõikes 2 sätestatud liikluskindlustuse rahvuslike büroode süsteem, kehtestavad liikmesriigid sama korra, mis on sätestatud direktiivi 2000/26/EÜ artikli 4 lõikes 6. Käesoleva korra kohaldamisel mõistetakse mis tahes viidet kindlustusseltsile kui viidet direktiivi 72/166/EMÜ artikli 1 punktis 3 määratletud liikluskindlustuse rahvuslikele büroodele.

* 22. juuni 1988. aasta teine nõukogu direktiiv 88/357/EMÜ otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks (EÜT L 172, 4.7.1988, lk 1). Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2000/26/EÜ (EÜT L 181, 20.7.2000, lk 65).

** 16. mai 2000. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 181, 20.7.2000, lk 65)."

5) artikli 5 lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Liikmesriigid tagavad, ilma et see piiraks direktiivist 2000/26/EÜ tulenevaid kohustusi, et kooskõlas direktiivi 2000/26/EÜ artikliga 5 rajatud või heaks kiidetud teabekeskused annavad nimetatud artiklis täpsustatud teavet direktiivi 72/166/EMÜ artikli 3 lõike 1 kohaselt kindlustatud sõiduki põhjustatud liiklusõnnetuses osalejatele."

Artikkel 5
Direktiivi 2000/26/EÜ muudatused

Direktiivi 2000/26/EÜ muudetakse järgmiselt:

1) Lisatakse alljärgnev põhjendus 16 a:

"16 a) Vastavalt artikli 11 lõike 2 koostoimele nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades* artikli 9 lõike 1 punktiga b võivad kannatanud osapooled algatada kohtumenetluse tsiviilvastutustkindlustuse pakkuja vastu liikmesriigis, kus on nende alaline elu- või asukoht.

**** EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1, määrus viimati muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga."***

2) artikli 4 lõige 8 asendatakse järgmisega:

- "8. Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja määramine ei tähenda iseenesest filiaali avamist direktiivi 92/49/EMÜ artikli 1 punkti b tähenduses, ja nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat ei loeta üksuseks direktiivi 88/357/EMÜ artikli 2 punkti c tähenduses või
- üksuseks Brüsseli 27. septembri 1968. aasta konventsioonile kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades* Taani puhul,
 - üksuseks määruse (EÜ) nr 44/2001 teiste liikmesriikide puhul.

* *ELT C 27, 26.1.1998, lk 1 (konsolideeritud versioon)."*

3) artikli 5 lõike 1 punkti a alapunkt 2(ii) jäetakse välja.

4) ***Lisatakse uus artikkel 6 a järgmises sõnastuses:***

"Artikkel 6 a

Keskasutus

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et hõlbustada nõuete lahendamiseks vajalike alusandmete õigeaegset kättesaadavust kannatanutele, nende kindlustusandjatele või nende seaduslikele esindajatele.

Vajadusel tehakse nimetatud alusandmed elektroonilisel kujul kättesaadavaks iga liikmesriigi keskses andmepangas ning juhtumi pooltel on nendele juurdepääs nende selgelt väljendatud nõudmisel."

Artikkel 6 Rakendamine

1. Hiljemalt⁺ võtavad liikmesriigid direktiivi järgmiseks vastu kõik vajalikud õigusnormid. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile.

Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid võivad vastavalt asutamislepingule säilitada või kehtestada sätteid, mis on kannatanule soodsamad kui käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud sätted.
3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike põhiliste õigusnormide teksti.

⁺ [24] kuud pärast direktiivi jõustumise päevast.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval.

Artikkel 8

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja